

ИКОНОМИЧЕСКИ
УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА

СПЕЦИАЛНОСТ СЧЕТОВОДСТВО И КОНТРОЛ

ДИПЛОМНА РАБОТА

НА ТЕМА:

ОТЧИТАНЕ И КАЛКУЛИРАНЕ НА СЕЛСКОСТОПАНСКАТА ПРОДУКЦИЯ

Варна, 2012

СЪДЪРЖАНИЕ:

УВОД

Глава I Теоретико-методологически особености на изчислението на себестойността на селскостопанската продукция

1. ОСОБЕНОСТИ НА СЕЛСКОСТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ И ВЛИЯНИЕТО ИМ ВЪРХУ ОТЧИТАНЕТО НА РАЗХОДИТЕ И КАЛКУЛИРАНЕ СЕБЕСТОЙНОСТТА НА ПРОДУКЦИЯТА

1.1. Обект на отчитане на разходите, носители на разходите и обекти на калкулация при производство на селскостопанска продукция

1.2. Влиянието на специфичните условия на производствения селскостопански процес върху тяхното счетоводно отразяване

2. КЛАСИФИКАЦИИ НА РАЗХОДИТЕ В СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

2.1. Класифицирането на разходите в селскостопанската дейност в зависимост от връзката им с производствения процес.

2.2. Класификация на разходите в зависимост от начина, по който те се отнасят към даден обект на калкулиране

2.3. Класификацията на разходите според тяхното изменение спрямо обема на селскостопанската дейност

2.4. Класификация на разходите по икономически елементи

3. СЪЩНОСТ И ВИДОВЕ СЕБЕСТОЙНОСТ, КАЛКУЛАЦИИ И МЕТОДИ ЗА КАЛКУЛИРАНЕ В АГРАРНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

4. ОТЧИТАНЕ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ РАЗХОДИ. КАЛКУЛИРАНЕ НА ФАКТИЧЕСКАТА СЕБЕСТОЙНОСТ В РАСТЕНИЕВЪДСТВОТО

4.1. Документиране и отчитане на разходите в селското стопанство

4.2. Организация на аналитичното отчитане на разходите на продукцията от отглеждането на едногодишни култури с един основен продукт с и без допълнителна продукция

4.3. Организация на аналитичното отчитане на разходите на продукцията при наличие на повече от един основен продукт с и без допълнителна продукция

4.4. Организация на аналитичното отчитане на разходите при отглеждането на многогодишни тревни култури от които се получават по няколко основни продукта, многократно през годината и калкулиране себестойността на продукцията.

- 4.5. Организация на аналитичното отчитане на разходите при отглеждането на многогодишни тревни култури от които се получават по няколко основни продукта.,многократно през годината и калкулиране себестойността на продукцията.

ГЛАВА I Изчисляване и анализ на себестойността на селскостопанската продукция на примера на «Атанасов грейн» ООД, гр. Добрич

1. КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТТА НА «АТАНАСОВ ГРЕЙН» ЕООД – ГР.ДОБРИЧ.

2. ОБЩА ОЦЕНКА И АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ЕЛЕМЕНТИ В „АТАНАСОВ ГРЕЙН” ЕООД- ГР. ДОБРИЧ

3. АНАЛИЗ НА СЕБЕСТОЙНОСТТА ПО СТАТИИ НА КАЛКУЛАЦИЯТА –ЦАРЕВИЦА,СЛЪНЧОГЛЕД И ПШЕНИЦА

3.1.1 Себестойност на слънчогледа по статии на калкулация

3.2.2 Факторен анализ на себестойността на слънчогледа

3.2.3 Сравнителен анализ на себестойността на слънчогледа за 1 дка.

3.2.1 Себестойност на пшеница по статии на калкулация

3.3.2 Факторен анализ на себестойността на пшеницата

3.3.3 Сравнителен анализ на себестойността на пшеницата за 1 дка.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

ПРИЛОЖЕНИЯ

У В О Д

България е страна с прекрасни условия за развитие на селско стопанство. Това е сектор от икономиката, който има потенциал най-бързо да повиши стандарта на живот на населението и да доближи развитието на страната до останалите страни от ЕС. Добруджа безспорно е един от най-благоприятните райони за интензивно развитие на растениевъдството и животновъдството. Областта се характеризира с добри природни дадености и ресурси – равнинен релеф, предполагащ развитието на модерно земеделие, значителни площи обработваема земя, разнообразни горски ресурси, защитени територии, микроязовири. Климатът в областта е умереноконтинентален. Плодородните черноземни почви допълнително благоприятстват развитието на земеделието.

След кризата през 90-те години на миналия век, в областта започна процес на преустройство на икономиката, в това число и на селското стопанство и сега Добруджа е една от динамично развиващите се области в страната. Благотворно влияние в това отношение оказва наличието на Добруджански земеделски институт край гр. Генерал Тошево с 2 основни сектора – наука и производство. Висококвалифицирани специалисти създават нови сортове хибриди-пшеница, царевица, слънчоглед, адаптиращи се към постоянно променящите се климатични условия, насочени към все по-горещото и сухо лято.

През 2008 г. с най-голяма използваема земеделска площ за страната е област Добрич - 368 078 ха, около 88,5% от нея е делът на обработваемата земя. Разпределението на зърнените култури през 2008 г. показва, че най-висок е делът им в Североизточния район - 25,3% от площите със зърнени култури за страната. Най-много площи с пшеница са засети - 25,5% от площите с пшеница за страната, в областите Добрич и Варна. А най- много с царевица са засети в област Добрич. От маслодайните култури най-масово се отглежда слънчоглед.¹

Днес селското стопанство е гъвкаво и се стреми да реагира адекватно на променящите се потребности на пазара. Ценообразуването в условията на пазарна икономика е резултат от съотношение между търсенето и предлагането, а продажната цена е политика на фирмата. Върху формирането на цената на зърното влияят различни

---

¹ BULGARIAN RAITING AGENCY /Бюлетин м. януари 2009.г

фактори - от метеорологичните условия, обема на добива, качеството на зърното до състоянието на световния пазар. През последните три години движението на цените в зърнопроизводството по официални статистически данни е следното:

по данни на НСИ в лв. / тон

	2006 г.	2007 г.	2008г.
<i>Мека пшеница</i>	180.60	298.27	303.54
<i>Царевица за зърно</i>	185.21	279.96	361.75
<i>Слънчоглед</i>	360.20	441.92	613.08

Българският пазар е част от световния и състоянието на световното земеделие неизбежно дава отражение и на българското земеделие, и съответно на цените. Това, което се случва на световните пазари неизбежно дава отражение и на пазара в България. Днес финансовата криза намалява достъпа на производителите до кредитен ресурс. Всичко това води до скок в цените на предлагане на пшеницата със спад в добива на зърнените култури

Въпреки кризата в селското стопанство от 90-те години насам, то отново се стабилизира. И резултатите като добив и занижена себестойност се доближават до тези в другите страни. Преструктурирането на националната икономика, в това число и селското стопанство и на световните пазари, оказаха негативно отражение върху износа на селскостопански продукти, който в последните години се сви до 3%, а инвестициите в отрасла сдостигнаха най-ниското ниво- 5%.

Сериозна слабост в отрасъла селско стопанство е недостатъчното обединяване на стопаните в асоциации и сдружения, които да защитават техните интереси пред държавни институции и международни организации. Ангажиментите на общините би следвало да се насочат към информационното осигуряване и подпомагане на земеделските структури, тяхното представяне на провежданите форуми, подпомагане повишаването на знанията и уменията при прилагане на местното и европейско законодателство.

Селското стопанство има и социална функция. То осигурява работа на около 768100 души, от които 97,5% в частния сектор. Това се обуславя от факта, че през последните 3-4 години много хора започнаха частен бизнес, подпомагани от различни програми. Приоритетното развитие на селското стопанство в земеделските райони ще осигури растеж в икономиката на общините в областта, а ускоряването на действията за постигането на целите ще доведат до по-бързото нарастване на заетостта и доходите на

населението. Показател за интензивното развитие на селското стопанство са усвоените средства от земеделските структури по Програма САПАРД – 16 млн. лева и тези от фонд “Земеделие” само за община Генерал Тошево.²

Промените и тенденциите в развитието на селското стопанство у нас и в Добруджанския район, динамичният пазар на селскостопанска продукция сами по себе си са една интересна сфера за изучаване и наблюдение. А за мен те са достатъчно предизвикателство да избира нелесната, но твърде актуална тема „Особености при калкулирането на произведената селскостопанска продукция”. Имайки предвид недостига на квалифицирани специалист и в тази сферата за нашия район, това е и стимул за успешната ми реализация като млад специалист.

Критерий за оценка на резултатите от селскостопанската дейност е достигнатото равнище на себестойността на продукцията, чиято динамика до голяма степен определя равнището на рентабилността и печалбата на фирмата. Сnižението ѝ при равни други условия означава повишаване на рентабилността и конкурентноспособността на продукцията, т.е. повишаване на икономическата ефективност на производството и достигане на оптималното ѝ равнище в условията на ограниченост на ресурсите. Поради това въпросът за своевременното и точно отчитане на разходите за производство и за правилното калкулиране себестойността на селскостопанската продукция има съществено значение.

Организирането на рационално отчитане на разходите за производството и изборът на подходяща методика за калкулиране на себестойността на продукцията в голяма степен зависят от особеностите на отрасъла, типа и вида на производството, характера на технологичния процес и др. В селското стопанство, поради комплексността и голямата продължителност на производствения процес, както и поради взаимната връзка между двата подотрасъла (растениевъдство и животновъдство) се срещат сериозни затруднения при отчитане на разходите за производството и калкулиране на себестойността на селскостопанската продукция³.

---

² Obsht.plan_General_Toshevo_2007-2013 / toshevo.org/attachments/058_Stateg%20plan_2009.pdf

³ Бакалов Н. ТР.ВИНС Варна, 56 1984 №1 стр.97